

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

Quam poenam incurrant ingredientes monasteria monialiu[m]. Cap. VI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

alloqui possunt, seruatis tamen his conditionibus, quarum prima est, vt moniales in primo, vel secundo tantum consanguinitatis gradu Regulari sint coniunctæ. secunda, vt id non fiat diebus festiuis, aut in Aduenta, Quadagesima, feria sexta, sabbato, & vigilijs, tertia, vt licentia alloquendi obtenta ab ordinario, & ab alio, ad quem spectat eam concedere, consignetur Confessario ordinario monasterij, qui penes se eam retinere debeat, isque associet, & præfens sit. Quarta, vt Auscultatrices de more, non autem alia assistant. Quinta, vt prædicta licentia pro die, & hora certa, & in scriptis concedatur, & in libris Cancellariæ eiusdem ordinarij annotetur. Quod si Regulares per plures vices, vel aliter non seruata forma prædicta, eum monialibus colloquantur, eo ipso Incidunt in pœnas priuationis officiorum, ac vocis actiue, ac passiuæ ita, vt ab alio, quam à Summo Pontifice, vel à Sac. Congregatione rehabilitari non possint: quibus pœnis subiiciuntur etiam Equites S. Ioannis Hierosolimitani, ita referunt Barbof. d. p. 3. all. 102. num. 72. & post d. par. 3. pag. 66. Banacin. de Clausur. q. 3. pun. 4. Quar. in ver. monasteria monialium Lezan. in Sum. to. 4. ver. moniales num. 18. & seq. Ricc. in Prax. for. eccles. par. 4. ref. 180.

12 An verò nomine Vigiliæ veniant quatuor tempora & negatiuè respondet Lezan. loco cit. n. 23.

S V M M A R I V M.

1 Excōmunicationem incurrit qui

- sine Superioris licentia ingredi-
tur septa monasterij monialiū.
- 2 An in casibus urgentis necessitatis licitus sit ingressus in huiusmodi monasteria sine licentia.
- 3 An possit Episcopus licentiam ingrediendi concedere Viduis, vel mulieribus coniugatis, quæ virorum sentiantiment.
- An Episcopus possit huiusmodi licentiam concedere consanguineis causa visitandi monialen infirmam. ibidem.
- 4 Necessitas in hoc casu qualiter accipienda sit.
- 5 An licitus sit puellarum ingressus educationis causa.
- 6 Quādo recipi possint in huiusmodi monasterijs famule seculares.
- 7 Quādo licitū sit Superioribus in huiusmodi monasteria ingredi.
- Qua pœna plectantur Superiores ingredientiæ absque necessitate, ibidem.
- 8 An Prelatus concedens facultatem ingrediendi absq; iusta causa excōmunicationē incurrat.
- 9 Quam pœnam subeant ingredientiæ clausura monialium prætextu facultatum à Summo Pontifice, vel alijs Superioribus obtentorum.
- Item quam pœnam incurrant Abbatissa, ac Superiores admittentes eos, qui prætextu dictarum licentiarū ingrediuntur, ibidē.
- 10 Qua pœna plectantur mulieres prætextu huiusmodi licentiarū ingredientiæ monasteria Regulariū virorum, ac superiores præfatas mulieres introducetes.
- 11 An priuatę moniales, vel Religiosi particulares in tali casu admitt-

mittentes aliquam pœnam incurrant.

- 12 Quid si quis ingrediatur vigore huiusmodi facultatum post constitutionem Greg. XIII. & Pauli V.
- 13 Item quid si quis habeat licentiam ingrediendi in casibus necessarijs, & ingrediatur in casibus non necessarijs, vel quando cessauit necessitas.
- 14 Qualiter puniantur moniales admittentes eos, qui ingrediuntur in casibus non necessarijs.
- 15 Item qualiter puniatur ingrediens prætextu licentia, quam Episcopus concessit in casu non necessario.
- 16 Quando incurrantur pœne inflicte in cõstitutionibus Pij V. Greg. XIII. & Pauli V.
- 17 Quo casu Religiosi admittentes mulieres in eorum claustris excusentur à supradictis pœnis.
- 18 Quid si tempore concessæ licentiæ nulla aderat necessitas, sed postea tempore ingressus superuenierit.
- 19 Quam pœnam incurrat ingrediens monasteria monialium absque licentia, & necessitate.
- 20 Et quid si moniales priuata admitterent aliquem intra monasterium sine superioris licentia.
- 21 Qualiter puniantur mulieres ingredientes monasteria uirorum absque ulla facultate, ac Regulares eas admittentes in tali casu.
- 22 Quando liceat mulieribus ingredi in monasteria uirorum Regularium.

C A P. VI.

Quam pœnam incurrant ingredientes monasteria monialium.

Ingređi intra septa monasterij monialium nemini licet sine Episcopi, vel Superioris licentia in scriptis obtinenda, alias sententiam excommunicationis ipso facto incurrit: dare autem tantum Episcopus, vel superior licentiam debet in casibus necessarijs, ut statuit Sac. Tridēna Synodus sess. 25. de Regul. cap. 5.

2 Obseruāt autem DD. in casibus urgentis necessitatis, puta ruinae, incendij, violentia personarum, vel similis, in quibus periculum esset in mora, licitum esse ingressum in huiusmodi monasteria absque dicta licentia, ita Rodrig. & Sorb. apud Mancin. in Pract. 4. dub. 8. ubi etiam ab hac excommunicatione excusat sacerdotē, qui absente ordinario Cõfessario absque licentia ingreditur Monasterium, ut au diat confessionē monialis, quæ reperitur in articulo mortis.

3 Obseruant 2. non posse Episcopum licentiam ingrediendi concedere Viduis, nisi moniales fiant: neque mulieribus coniugatis, quæ uirorum fruituriam timent: neque Parentibus, aut alijs consanguineis causa visitandi monialem infirmam etiam in mortis periculo constitutam: quia in his casibus nulla adest necessaria cau

sa Barbof. de offic. & pot. Episc. p. 3. all. 102. num. 67. Bonacin. de Clausur. q. 4. pun. 4. n. 17. Quarant. in ver. monasteria monialium vers. sed an liceat Ricc. in Prax. for. eccles. p. 4. ref. 205. & 208. non tamen conuenit, vt Vidua admittatur ad habitum monachalem virginum, vt censuit Sac. Congreg. apud Lezan. in Sum. qq. reg. 10. 1. c. 25. n. 9.

Si verò imminet graue periculum, puta si timeatur de morte, vel alio graui damno mulieris, poterit tunc Episcopus permittere, vt talis mulier monasterium ingrediatur, & in eo permaneat, quamdiu causa ingressus perdurauerit iuxta cap. de benedicto 32. g. 1. & notat Ricc. d. ref. 208. quia repentini casus important necessitatē, quæ legi non subiacerit. r. C. de oper. libert.

4 Addunt DD. apud Bonacin. de clausur. q. 4. pun. 4. num. 2. quod necessitas in hoc casu accipienda est moraliter, non autem phisicè pro strictissima necessitate, & ideo ad hoc sufficit rationabilis causa, quæ in morali necessitate consistit.

5 Obseruant 3. licitum esse puellarum ingressum in hæc monasteria educationis causa, nam hic censetur vnus ex casibus necessarijs: cum enim eo tempore viuendi vsus, ac regulas monasterij ediscant, atque experiantur, maiori cum libertate deinceps eligere sibi possunt, vel statum religiosum, vel secularem, ita dec. a. nauit Sac. Congreg. teste Piafec. in Prax. Episc. par. 2. cap. 3. num. 57. Quarant. in ver. monasteria Mo-

nsalium vers. de puellis Barbof. d. all. 102. num. 62. Bonacin. de Clausur. q. 4. pun. 4. num. 15. & 16. vbi subdit, quod hodiè non sufficit Episcopi facultas, sed requiritur licentia Sac. Congregationis.

Notandum tamen est, quod puellæ causa educationis ingressæ licitum est morari in monasterio vsque ad ætatem 25. annorum ex decreto S. Congregationis apud Ricc. in Prax. par. 4. ref. 209.

6 Obseruant 4. quod pro totius monasterij obsequio de licentia Superioris recipi possint tres, vel quatuor famulæ seculares, dummodò ibi non adsint Conuersæ, quæ domestica seruitia, seu ministeria exerceant; cum enim moniales choro, diuinis officijs, atque orationi potius vacare debeant, quis non videt, moniales quam maximè indigere famularum obsequio? Sorb. in ver. ingredi monasteria vers. de illis verò Bonacin. vbi supra. num. 10. huiusmodi tamen famulæ non possunt è monasterio ad libitum exire ex decreto Sac. Congregationis apud Barbof. d. par. 3. all. 102. n. 60.

Verum pro priuato ministerio alicuius monialis quamuis nobilissime egræ valetudinis, vel nimie senectutis, non possunt introduci ancillæ sine licentia sedis Apostolicæ, etiam si talis monialis necessitati per conuersas monasterij subueniri commodè non possit, vt censuit Sac. Congreg. teste Lezan. in sum. qq. reg. 10. 1. capit. 25. numero 32.

7 Sed neque ipsismet superioribus in monasteria ingredi licet nisi

nisi aliqua subſtitutione ceſſitas ingre-
diendi: alias Prælati, qui pontifi-
calis dignitatis fuerint, pro pri-
ma vice, qua contraſecerint, in-
greſſu eccleſiæ interdicti, pro ſe-
cunda, munere pontificali, & à di-
gnitate ſuſpenſi, & deinceps ipſo fa-
cto abſque alia declaratione ſunt
excommunicati: Regulares verò
omni officio, ac miniſterio priua-
ti excommunicationi ſimiliter ſu-
biacunt *ex conſtitutione Gregor.
XIII. incip. Dubijs, que emergunt,
quam refert Quarant. in ver. mo-
naſteria monialium.*

Vicarij verò Epiſcoporum, o
Abbaſes, & Prælati ſeculares ha-
bentes iuriſdictionem quaſi Epi-
ſcopalem ingredientiſ monaſte-
ria monialium ſibi ſubiecta præ-
ter caſus neceſſitatis, ſupradictis
pœnis minimè ſubduntur: quia,
in dicta conſtitutione Gregorij
ſermo tantum eſt de Prælatiſ ſecu-
laribus pontificali dignitate præ-
ditis, ac de Prælatiſ regularibus,
*ita Sanch. in oper. mor. lib. 6. cap. 16.
num. 99. Bonacin. de clauſur. d. 4.
pun. 5. num. 1. verſ. ex dictis patet.*

8. His adde, quod Prælatiſ con-
cedens facultatem ingrediendi
abſque iuſta cauſa nullam excom-
municationem incurrit, cum ta-
lis excommunicationi nullibi ex-
preſſa reperitur *Bonacin. ibidem
d. 4. pun. 4. in fin.*

9. Qui verò clauſtra monialium
ingrediuntur prætextu facultatū
à Summo pontifice, Legato, Epi-
ſcopo, vel ab alijs conceſſarum,
incurrunt in excommunicationē
Papeſ reſeruatam *per conſtitutionē
Greg. XIII. incip. Vbi gratia, &*

*per conſtitutionem Pauli V. incip.
Monialiu ſtatui, quas refert Qua-
rant. in ver. monaſteria monialiu
Barboſ. poſt 3. par. tractatus de off.
& pot. Epiſc. conſtit. 45.*

Item Abbaſiſſæ, ſeu Prioriſſæ,
ac ſuperiores admittētēs eos, qui
prætextu dictarum licentiarum
ingrediuntur, eandem excom-
municationem incurrunt, ac of-
ficijs, que obtinent, ipſo facto
priuantur, & ad alia in poſterum
obtinenda ſunt inhabiles *ex di-
ctis conſtitutionibus Greg. XIII.
& Pauli V.*

In eandem excommunicationem
incidunt mulieres prætextu
huiuſmodi licentiarum ingredie-
tes monaſteria Regularium viro-
rum, ac ſuperiores præſatas mu-
lieres admittentes eiſdem pœnis
tam excommunicationis, quam
priuationis dignitatum, & officio-
rum, ac inhabilitatis ad illa, &
alia in poſterum obtinenda ſubij-
ciuntur *ex d. conſtit. Greg. XIII.*

11. Priuatæ verò moniales, vel alij
particulares Religioſi in tali caſu
admittentes ſupradictam excom-
municationem nō incurrunt: quia
Summi pontifices loquuntur de
Abbaſiſſis, & alijs monaſteriorum
vtriuſque ſexus ſuperioribus in-
troducētibuſ, ſeu admittētibuſ,
*vt aduertit Barboſ. d. par. 3.
all. 102. num. 37. & alij, quos refert
& ſequitur Dian. par. 1. tr. 16. q. 2.
miſcell. reſ. 31.*

Obſerua tamen, quod monachi
ſeu Religioſi priuati eo caſu in-
currerent ſuſpenſionem ipſo fa-
cto latam in conſtitutione Pij V.
incip. Regularium perſonarum,
quia

quia ibi Summus Pontifex expref-
fit non tantum superiores, fed
etiam alios Religioſos introducē-
tes, ſeu admittentes feminas ita
Sorb. in ver. ingredi monaſteria,
ubi etiam refert dictam Pij V. con-
ſtitutionem Barboſ. loco cit. nu. 86.
Bonac. de clauſur. q. 5. pun. 3. nu. 2.

12 Sed quæres, an in dictam ex-
communicationem incurrat in-
grediens vigore huiusmodi facultatis
obtentæ poſt præſatas conſtitu-
tiones? negatiue reſpondet Bo-
nacin. *d. q. 4. pun. 5. num. 7.* quia in
eis non irritantur licentiæ in futu-
rum obtinende.

13 Qui verò habent licentiam ab
Epifcopo, ſeu alio ſuperiore in-
trandi clauſtra monialium in ca-
ſibus neceſſarijs, ſi ingrediantur
in caſibus non neceſſarijs, vel quã-
do ceſſauit neceſſitas, tunc incur-
rerent in excommunicationem
Papæ reſeruata, *vt conſtat ex di-*
cta conſtitutione Greg. XIII. ibi
quin etiam ſub eiſdem pœnis ipſo
ſaſto incurrendis prohibemus, at-
que interdiciamus omnibus, & qui-
buſcunq; perſonis, ecclieſtaſticis, &
ſecularibus, ac etiam ordinum,
quorumcunq; etiam medicantiũ
regularibus, nõ prætextu licentia-
rum ab epifcopis, vel ſuperioribus,
quibus illas concedendi in caſibus
neceſſarijs tantum ex decreto Con-
cilij Tridentini tribuitur, mona-
ſteria ipſa monialium pro libito,
ſed neceſſitatibus urgentibus dum-
taxat ingredi, nõue moniales ſub
eiſdem pœnis illos aliter admittere
præſumant.

14 Ex quo etiam inferitur, huic ex-
communicationi Papæ reſeruata

ſubijci etiam priuatas moniales
admittentes illos, qui ingrediun-
tur monaſteria cum licentia Epi-
ſcopi in caſibus non neceſſarijs:
quia in hac parte conſtitutio Gre-
gorij loquitur de monialibus in-
definitè, *vt obſeruat Dian. par. 1.*
tr. 16. & 2. miſcell. d. reſ. 31. in fin.

15 Inferitur 2. quod ſi Epifcopus fa-
cultatem ſibi tributam excedens
licentiam largiatur in caſu non
neceſſario, ingrediens prætextu
huiusmodi licentiæ incurret ex-
communicationem reſeruata, in
dicta conſtitutione Gregor. *vt*
notat Zerol. in Prax. Epifc. par. 1.
ver. moniales §. 8.

16 Notandum eſt autem, quod ad
incurrendam excommunicationem,
& alias pœnas inflictas in
dictis conſtitutionibus Pij V. Gre-
gorij XIII. & Pauli V, requiritur
audacia, vel præſumptio: & ideò
excufaret bona fides, & ignorantia
etiam vincibilis, ſeu craſſa,
& ſupina, dummodò non adſit in-
gens temeritas, quæ ſcientiæ com-
paratur *Peirin. in Priuil. minim.*
tom. 1. conſtit. 6. Iulij II. §. 3. nu. 16.
Vulp. in Prax. iudic. cap. 4. num. 9.
Dian. par. 5. tr. 9. reſ. 17. Bonacin. de
clauſur. q. 4. pun. 5. num. 8.

Obſerua tamen, quod licet ad
incurrendas pœnas impoſitas cõ-
tra Religioſos admittentes femi-
nas intra eorum clauſtra iuxta
conſtitutionem Pij V. requiratur
præſumptio, tamen per conſtitu-
tionem Greg. XIII. non requiri-
tur: & ideò ignorantia craſſa non
excufat in tali caſu, *vt dicit Pei-*
rin. loco citato nu. 17. quemadmo-
dum huiusmodi ignorantia non

excusat ab excommunicatione, lata in Tridentino, quia ibi ingressus absolutè interdicatur, *Bonac. ubi supra num. 8.*

17 Addunt DD. neque mulieres, neque Religiosos eas admittentes supradictis pœnis affici, ubi aliqua vrgeret necessitas, cui alia ratione commodè occurrere nequeat: & ideo excusant Religiosum, qui ob bonum finem mulierem intra monasterium abscederet, nè eius pudicitia violetur, vel à persecuentibus occidatur: quia huiusmodi pœnæ imponuntur contra eos, qui temerario ausu, & præsumptione mulieres introducunt, *ut post Coriol. dicit Barbos. d. par. 3. all. 102. num. 91.*

Idemque dicendum, si monasterium in eo loco positum sit, in quo alius non inueniatur, qui certo morborum generi mederi sciat, præter feminam eius rei peritam: tunc enim si Religiosus extra monasterium commodè transferri nequeat, licitè posset talis mulier ab honestis personis associata de licentia Guardiani, seu alterius Superioris in monasterium introduci; quia defensio vitæ, & salutis propriæ est de iure naturæ, nec necessitas habet legem. *Sorb. in ver. ingredi monasteria. vers. & sic etiam Bonac. d. tr. de Clausur. q. 5. pun. 4. num. 4. Barbos. loco cit.*

18 Quæres, an si tempore concessæ licentiæ nulla aderat causa, vel necessitas, sed postea tempore ingressus superuenerit, ingrediens incurrat excommunicationem latam in constitutione Gre-

gorij XIII. Resp. negatiuè: quia constitutio Gregorij locum habet contra eos, qui prætextu licentiæ ingrediuntur absque necessitate: hic autem ingreditur in casu urgente *Bonac. de clausur. q. 4. pun. 5. nu. 10.* ubi subdit, quod in tali casu non effugeret excommunicationem latam in Tridentino, quia huiusmodi licentia irrita est.

19 Alij verò, qui non prætextu licentiarum, sed absque vlla profusa licentia, & necessitate monasteria monialium ingrediuntur, nõ incurruunt excommunicationem Greg. XIII. & Pauli V. sed excommunicationem latam in Concilio Tridentino, quæ non est reseruatata *Sanch. in oper. mor. lib. 6. cap. 16. num. 79. Sayr. de censur. lib. 3. c. 31. num. 10. & 11. Zerol. in Prax. Episc. par. 1. ver. moniales d. 8. Lezan. in sum. q. 9. reg. tom. 3. ver. clausura num. 35. & alij apud Barbos. de offic. & pot. Episc. par. 3. all. 202. n. 37. Dian. par. 1. tr. 4. res. 23. contra Nau. in man. cap. 27. num. 150. excomm. 61. Azon. tom. 1. lib. 13. cap. 8. quæst. vit. Quarant. in ver. monasteria monialium vers. amplia dictam constitutionem, & alios. quod intelligendum nõ ingrediuntur ad malum finem: quia violatio clausuræ ad malum finem est casus Summo Põtifici reseruatus *ex decreto Sac. Congreg. apud Quarant. in ver. casus reseruati vers. forma autem Bonac. de clausur. d. q. 4. pun. 5. nu. 2. Lezan. loco cit. in ver. clausura. numero 35.**

20 An verò moniales priuatè admittentes aliquem intra septimo-

monasterij sine Superioris licentia incurrant excommunicatione Concilij Tridentini d. sess. 25. c. 32. negatiue respondet Dian. par. 1. tr. 16. §. 2. Miscell. ref. 32. quia ibi excommunicatio fertur contra ingredientes, & nulla fit mentio de monialibus, seu alijs admittentibus.

- 21 Queres, an mulieres ingredientes monasteria virorum absque vlla facultate incurrant excommunicationem Papæ reseruatam? affirmatiue respondet Bonacin. de Clausur. diq. 4. pun. 5. numer. 4. vers. obijcies. & q. 5. pun. 3. n. vi. vbi dicit, ita declarasse Pium V. in alia constitut. que incip. Decet Romanum Pontificem, Nau. in Man. cap. 27. num. 150. excom. 61.
- 22 In multis tamen casibus posse mulieres licite ingredi in monasteria virorum regularium declarauit Pius V. teste Sorb. in ver. ingredi monasteria &c. vers. item est ponderandum Bonacin. d. trac. de clausur. q. 5. pun. 4. numer. 6. & seq. videlicet quando in eis processiones fiunt, vel defunctorum cadauera sepeliuntur, aut missæ, & alia diuina officia celebrantur; vel quando tantus est populi concursus ob conciones, quæ in eorundem Regularium ecclesia proponuntur, vel ob aliam causam, vt mulieres commodè ingredi ecclesiam nõ possint, aut egredi, quam per claustra, vel alia Religiosorum loca: dummodò recto tramite pergant ad portam, qua exitur è monasterio, & ita in praxi seruari dicit Dian. par. 7. tr. 12. ref. 6. vbi addit, quod mulie-

res etiam finitis officijs licite possunt aliquantulum morari in claustro, etiam si id fiat per quartam partem horæ.

Nonnulli tamen DD. contrarium asserunt propter decretum Sac. Congregationis, quæ sub die 30. Septēbris 1628. censuit, non licere mulieribus comitari processiones per claustra monasteriorum regularium, nisi adsit in hoc expressa licentia sedis Apostolicæ, ita Vulp. in Prax. iudic. for. eccles. cap. 4. nu. 7. Barboj. d. par. 3. all. 102. num. 97.

Notandum tamen est, quod ex dictis constitutionibus non prohibetur ingressus in monasteria virorum, quæ sunt in fieri, quamdiu conuentus ad ibi morandum non fuerit introductus, sed solum ibi aliqui religiosi commorentur pro fabricæ seruitio, & cura, vt cõsuis Sac. Congregatio apud Sorb. in ver. ingredi Monasteria vers. & aduertendum, vbi idem dicit de domibus, seu Infirmarijs in Ciuitate existentibus, quæ nec ecclesiam nec conuentum habent Quarant. in ver. monasteria, & Conuentus Barboj. d. all. 102. num. 95. Vulp. in Prax. iudic. cap. 4. nu. 18.

S V M M A R I V M

- 1 Ex causa magni incendij, infirmitatis lepræ, & epidimie licitum est monialibus è monasterio egredi ex Constitutione Pij V.
- 2 An possit Episcopus moniali alio morbo periculoso laboranti concedere licentiam exeundi è monasterio.

3 Quid